

KISSANMAAN KOULUN SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI KIUSAAMISELTA, VÄKIVALLALTA JA HÄIRINNÄLTÄ

Ennaltaehkäisy

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Ennaltaehkäisyssä panostetaan erityisesti toimintakulttuuriin ja yhteisöllisyyteen ja toimivan vuorovaikutuksen pelisääntöihin <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Me kaikki ollaan me” • Vastakkainasettelujen torjunta - sen sijaan lähtökohtana se mikä yhdistää • Positiivinen, ratkaisukeskeinen ilmapiiri • Toimijoina koko kouluyhteisö, vanhempainyhdistys ja kaikki huoltajat • Selkeä ja avoin tiedottaminen koteihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnioittava puhetapa • Varhainen puuttuminen • Small talk arjessa • Tunne-, itsesäätely- ja vuorovaikutustaitoihin panostaminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Askeleittain, Lions Quest, Yhteispeli tms. • Tuetaan joustavan identiteetin rakentamista ja itsemäärittelyoikeuden toteutumista • Yhteisöllisyyden ja osallisuuden portaat • Säännöllisesti, lukuvuosittain, oppilaiden kanssa käydään läpi mitä on kiusaaminen, käsitteen määrittelyä • Koululla nollatoleranssi kiusaamisen suhteen • Ryhmäytyt, kuraattorit, kouluvalmentajat, KiVa-tiimi tai vastaava, oppilaskunta, tukioppilaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Eri oppiaineiden oppitunneilla opetetaan opetussuunnitelman mukaisesti tunne ja vuorovaikutustaitoja. • Kaikki koulun opettajat opettavat tunne- ja vuorovaikutustaitoja tunneilla. Käytössä on Aivot yhdessä käyttöön materiaali, uskonnon ja elämäntutkimuksen materiaalit, äidinkielen oppikirjat ja Tunnetaitomerkki –materiaali. 4. ja 6. luokkalaiset pitävät opetussuunnitelman mukaisesti 0,5 vuosiviikkotuntia tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja käyttävät Tampereen kaupungin valmistamaa materiaalia. • Kiusaamis-, väkivalta tai häirintätilanteesta voi kertoa kenelle tahansa koulun aikuiselle. • Yhteisen toimintakulttuurin rakentaminen näkyy koulussa yhteisesti järjestetyissä tapahtumissa, teemapäivissä ja –viikoissa, juhlassa, yhteisissä säännöissä. Näistä kaikista kerrotaan vanhemmille Wilmassa. Viestintää tehdään myös vanhempainilloissa ja koulun nettisivuilla.

Interventio

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Puuttuminen mahdollisuuksien mukaan jo ennen tilanteen eskaloitumista ja kriisiä • Kytevien konfliktien tunnistaminen, viranomaisyhteistyö tarvittaessa • Tiedonkulku henkilöstön välillä • Käytetään yhteneviä käsitteitä • Konfliktin akuutissa vaiheessa vain väliintulo ja tilanteen rajaaminen • Toimijat: Tilanteessa oleva opettaja ja tarvittava määrä muita aikuisia 	<ul style="list-style-type: none"> • Puuttumisen yhteydessä olennaista tilanteen rajaaminen • Osapuolten välinen dialogi käydään myöhemmin. • Nopea tiedottaminen koteihin tärkeää em. tavoitteiden saavuttamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> • Jokainen koulussa työskentelevä aikuinen on velvollinen puuttumaan kiusaamiseen ja riitatilanteisiin havaitessaan niitä ruokalassa, välitunnilla, käytävällä tai luokassa. Tilanne lopetetaan ja aikuinen aloittaa tapauksen selvittämisen. • Toimenpiteisiin ryhdytään heti kiusaamis- tai riitatapauksen tultua ilmi. • Ensimmäinen koulun aikuinen, jolle asiasta kerrotaan tai joka tilanteen havaitsee, tekee alkuselvittelyn ja arvioi tarvittaessa yhdessä sopu-tiimin kanssa, onko kyseessä systemaattinen kiusaaminen vai yksittäinen tapahtuma, jonka selvittää välituntivalvoja/luokanopettaja. <p>Kiusaamista on samaan oppilaaseen kohdistuva toistuva, tahallinen, toista vahingoittava ja pahaa mieltä tuottava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimittely, pilkkaaminen, toiselle nauraminen • töniminen, tuuppiminen, lyöminen, potkiminen • ulkopuolelle jättäminen, syrjiminen • ilkeiden tai uhkaavien viestien lähettäminen • ilkeiden juttujen tai valheiden levittäminen

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
		<ul style="list-style-type: none"> • toisen tavaroiden ottaminen, hävittäminen, piilottaminen, rikkominen • netissä tapahtuva loukkaaminen • ilmeillä ja eleillä loukkaaminen • muu toiminta, joka koetaan loukkaavaksi <p>Kiusaamista eivät ole satunnaiset riitatilanteet ja niiden aiheuttamat seuraukset.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jos tilanne täyttää kiusaamisen kriteerit, sovitaan aikuisten kesken jatkotoimenpiteistä Sopu-ryhmässä. • Sopu-menettelystä tiedotetaan koulun nettisivuilla ja vanhempainilloissa sekä kerrotaan oppilaille lukuvuoden alussa. • Luokanopettaja, välituntivalvoja tai alkuselvityksen tehnyt aikuinen vastaa tiedottamisesta koteihin.

Selvittely

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaiden näkökulmien kuuleminen, oppilaiden yhteen saattaminen • Ratkaisujen etsiminen ja luottamuksen palauttaminen • Mahdolliset sanktiot 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään silminnäkijät, huhut, tukijoukot, puolesta loukkaantujat ja polarisoitumisen estäminen • Kirjaaminen • Avoin dialogi tapahtuneesta, ns. identiteettipuhetta kuitenkin vahvistamatta 	<p>Riitatilanne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riitatilanteessa kuunnellaan kaikkia osapuolia erikseen ja sitten yhdessä. Mikäli tilanne vaikuttaa riitatilanteelta, tehdään tilanteesta vapaamuotoinen selvitys joko kirjallisesti tai suullisesti.

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> Selvittelyryhmän kokoonpano määräytyy tilanteen ja osapuolten mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> Voidaan käyttää selvittelymalleja rakennetuista malleista <ul style="list-style-type: none"> SOPU, VERSO, KiVa-koulu tms. Sovittelussa etsitään ratkaisuja ja katsotaan eteenpäin Korostetaan väkivallatonta ratkaisumallia, puhumalla sopimista Viranomaisia konsultoidaan tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> Riitatilanteelle on tyypillistä perinteisten kiusaamistilanteen roolien (kiusaaja, uhri, apuri, hiljainen hyväksyjä) puuttuminen. Riitatilanne on yksittäinen ”kahina” osapuolten välillä, eikä tilanteesta ole löydettävissä toistuvuutta tai tahallista toisen mielen pahoittamista. Selvitys lähetetään sähköisesti tai paperiviestinä koteihin. Koteihin voidaan myös olla yhteydessä puhelimitse. Tilanteessa ollut aikuinen kertoo asiasta aina myös luokanopettajalle. <p>Jos kiusaamisen kriteerit täyttyvät, siirrytään Sopu-menettelyyn, jossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sopu-ryhmän opettajat käyvät yksilö- tai ryhmäkeskusteluja kiusatuksi joutuneen ja kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa. Tärkeää on kiusaamisen loppuminen. Sopu-ryhmä ei selvittele kiusaamisvyyhtiä, vaan painottaa kiusaamisen lopettamista kiusatun näkökulmasta. Katseet suunnataan tulevaisuuteen. Selvittelyt kirjataan valmiille pohjalle. Sopu-ryhmän opettajat keskustelevat ensin kiusatun oppilaan kanssa selvittääkseen tarkemmin, millaista kiusaamista häneen on kohdistunut ja ketkä ovat olleet kiusaamiseen osallisena. Kiusattua tuetaan ja hänelle

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
		<p>painotetaan, että koulun aikuiset puuttuvat kiusaamiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seuraavaksi Sopu-ryhmän opettajat kuulevat kiusaamiseen osallisena olleita oppilaita yksi kerrallaan. Kiusaamiseen osallistuneelle oppilaalle tehdään selväksi, että kiusaaminen on väärin ja että koulussa ei kiusaamista hyväksytä. Keskustelussa sovitaan, miten oppilas pyrkii muuttamaan toimintaansa. Oppilas tekee lupauksia koskien omaa käyttäytymistään kiusattua kohtaan. • Sekä kiusattu että kiusaamiseen osallisena olleet oppilaat vievät kotiin Sopuryhmän tiedotteen, jossa kerrotaan heidän olleen mukana kiusaamisen selvittelyssä. Oppilaat palauttavat tiedotteen kouluun huoltajan allekirjoitettua sen.

Seuranta

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Asia käsitellään yhdessä, tunnistetaan tapahtumat, tehdään sovinto • Laaditaan yhteiset sopimukset: osapuolet määrittävät mitä tarvitsevat ja tarpeiden pohjalta tehdään sopimus 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Käydään läpi, mitä opittiin 2. Kirjaaminen 3. Nimettömyys 4. Luottamuksellisuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaiden toimintaa seurataan koulussa ja parin viikon kuluttua Sopu-ryhmän opettajat kuulevat uudelleen selvittelyissä mukana olleita oppilaita. Seurantakeskusteluissa arvioidaan, onko kiusaaminen loppunut.

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Mahdolliset sanktiot ja niistä huolehtiminen. • Tehdään johtopäätökset ja tarvittavat muutokset toimintaan. • Sovitaan aina myös seurannasta ja tarvittaessa jälkihoidosta • Toimijat: Koulun edustaja, osapuolet, tarvittaessa moniammatillinen tukitiimi koulun ulkopuolelta (lastensuojelu + perhetyö mukana) • Tiedotus huoltajille ja tarvittaessa sidosryhmille 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Konfliktien näkeminen oppimistapahtumina 6. Käytetään ulkopuolista tukihenkilöä tarvittaessa 	<p>Kiusattua lasta rohkaistaan ilmoittamaan heti, jos kiusaamista edelleen esiintyy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sopu-ryhmä käsittelee kiusaamistapausta korkeintaan kaksi kertaa. Jos kiusaaminen silti jatkuu, tapaus siirtyy oppilashuoltoryhmän käsiteltäväksi. • Kiusaamistilanteen jatkuessa voidaan tarvittaessa pyytää apua myös ulkopuoliselta taholta, esim. Pirkanmaan sovittelutoimistolta.